

Ovaj poziv se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj

Smjernice za korisnike i partnere – pravila o državnim potporama za istraživanje i razvoj

Ovaj Prilog ima za cilj informirati potencijalne prijavitelje i partnere o pravilima o državnim potporama koja se odnose na područje istraživanja, razvoja i inovacija.

Prijavitelji i partneri su pozvani da prouče ove Smjernice kako bi razumjeli pojam državnih potpora, ekonomske i neekonomske djelatnosti te mogli sami utvrditi uključuju li njihovi projekti ekonomske djelatnosti, odnosno jesu li prihvatljivi za financiranje u okviru ovog Poziva.

Poziv na dostavu prijedloga "Ulaganje u znanost i inovacije – Prvi poziv" odnosi se na projekte koji **ne uključuju državne potpore**.

Smjernice su utemeljene na odredbama Okvira Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije¹ (2014/C 198/01) (u daljnjem tekstu: Okvir Zajednice) koji je donijela Europska komisija - utvrđuje detaljna pravila koja se odnose na postojanje državnih potpora u projektima istraživanja i razvoja.

Pojam državnih potpora zahtjeva da su kumulativno zadovoljena sljedeća četiri kriterija²:

1. da su sredstva dodijeljena od strane Države odnosno iz državnih sredstava u bilo kojem obliku,
2. da potpora predstavlja selektivnu ekonomsku prednost stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj,
3. da potpora narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja,
4. utječe na trgovinu među državama članicama.

Prijavitelji i partneri se moraju obvezati da dodijeljena sredstva neće biti korištena za ekonomsku djelatnost (Izjave prijavitelja i partnera, Obrazac 3. i Obrazac 4.).

Prijavitelji i Partneri

1. Ovaj Poziv na dostavu prijava odnosi se na Projekte koje će provoditi:

¹OJ C 198, 27.6.2014, str. 1

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&from=HR](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&from=HR)

Sugeriramo prijaviteljima da se upoznaju s ovim dokumentom.

² Prvi stavak članka 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije određuje elemente državne potpore navodeći da „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama“, Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU, konsolidirana verzija, SL C 115/47, 9.5.2008).

Prilog 5.

- a. Prijavitelji/korisnici, znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenih organizacija i koje ispunjavaju kriterije za istraživačku organizaciju prema odredbama Okvira Zajednice i
 - b. Partneri, znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenih organizacija i koje ispunjavaju kriterije za istraživačku organizaciju prema odredbama Okvira Zajednice.
2. Okvir Zajednice istraživačku organizaciju definira na sljedeći način:

Istraživačka/znanstvena organizacija ili organizacija za istraživanje i širenje znanja znači subjekt (kao što su sveučilišta ili istraživački instituti, agencije za prijenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizičke osobe ili virtualni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov pravni status (ustrojstvo na temelju javnog ili privatnog prava) odnosno način financiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno provoditi temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj ili s rezultatima tih djelatnosti upoznati široku javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prijenosa znanja. Ako taj subjekt obavlja i ekonomske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi tih ekonomskih djelatnosti moraju se obračunati zasebno. Poduzetnici koji imaju presudan utjecaj na takav subjekt, na primjer kao vlasnici udjela u njemu ili kao njegovi članovi, nemaju povlašteni pristup rezultatima koje subjekt proizvede. (Vidi poglavlje 1.3 Okvira Zajednice).

Dokaz da su prijavitelj i partner istraživačka organizacija prema Okviru Zajednice provjeravat će se temeljem statuta ili drugog akta prijavitelja iz kojeg će nadležno tijelo moći utvrditi gore navedenu definiciju.

Ekonomska i neekonomska djelatnost

3. Kao što je gore navedeno, prijavitelji i partneri su dužni izjaviti da se sredstva koja će im biti dodijeljena temeljem ovog Poziva **neće koristiti za ekonomske djelatnosti**. Posljedično, to znači da ta sredstva ne predstavljaju državnu potporu. Stoga će u nastavku biti objašnjeno na što se odnosi pojam ekonomska, odnosno neekonomska djelatnost prema europskoj legislativi.
4. Državne potpore dodjeljuju se samo za ekonomsku djelatnost nekog subjekta. Sredstva koja se dodjeljuju za djelatnosti koje su neekonomskog karaktera, ne smatraju se državnim potporama.
5. Poduzetnik je definiran kao subjekt koji provodi ekonomsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni status odnosno da li je osnovan u skladu s javnim ili privatnim pravom, ili na način financiranja³. Dakle, klasifikacija određenog subjekta kao poduzetnika ovisi o prirodi njegovih djelatnosti. Stoga se može zaključiti da:
 - Status subjekta prema nacionalnom zakonodavstvu nije odlučujući. Jedini relevantan kriterij po tom pogledu je obavlja li ekonomsku djelatnost,
 - Primjena pravila o državnim potporama ne ovisi o tome da li je subjekt osnovan radi ostvarivanja dobiti,
 - Klasifikacija subjekta kao poduzetnika uvijek se odnosi na njegovu specifičnu djelatnost. Subjekt koji provodi i ekonomsku i neekonomsku djelatnost treba promatrati kao poduzetnika jedino u segmentu koji se odnosi na ekonomske djelatnosti.

³ Spojeni predmeti C-180/98 to C-184/98 Pavlov i ostali [2000] ECR I-6451, paragraf 74.

6. Ono što je odlučujuće za ispunjavanje uvjeta iz definicije poduzetnika jest činjenica da se bavi ekonomskom djelatnošću koja se sastoji od ponude proizvoda ili usluga na određenom tržištu.⁴
7. Prema Okviru Zajednice, Komisija smatra da su sljedeće djelatnosti znanstvenih organizacija (ZO) općenito neekonomske (vidi također i Pojmovnik Uputa za prijavitelje):

a) Primarne djelatnosti istraživačkih organizacija:

- edukacija u svrhu većeg broja kvalificiranih ljudskih resursa. Javno obrazovanje organizirano u okviru nacionalnog obrazovnog sustava, koje uglavnom ili u potpunosti financira država i pod nadzorom je države, smatra se neekonomskom djelatnošću;⁵
- neovisno istraživanje i razvoj za više znanja i bolje razumijevanje, uključujući kolaborativni I&R pri kojem istraživačke organizacije učinkovito surađuju;
- neisključivo i nediskriminacijsko širenje rezultata istraživanja, primjerice podučavanjem, bazama podataka s otvorenim pristupom, otvorenim publikacijama ili računalnim programima s otvorenim kodom.

b) Aktivnosti prijenosa znanja⁶, ako ih izvršava istraživačka organizacija (uključujući njihove odjele ili podružnice) ili se izvršavaju zajedno s takvim tijelima ili u ime drugih takvih subjekata, pri čemu se sav prihod od takvih djelatnosti/aktivnosti ponovno ulaže u primarne djelatnosti/aktivnosti istraživačke organizacije.

8. S druge strane, kada se znanstvena organizacija bavi na primjer iznajmljivanjem opreme ili laboratorija poduzećima, pružanjem usluga poduzećima, obavlja ugovorna istraživanja i provodi ostale ekonomske djelatnosti, javno financiranje tih djelatnosti smatrat će se državnim potporom.
9. Kada znanstvena organizacija provodi neekonomsku i ekonomsku djelatnost, javno financiranje neće se smatrati državnim potporom ako pokriva troškove neekonomskih djelatnosti. Stoga, jednoznačno odvajanje dvije vrste djelatnosti, njihovih troškova, financiranja i prihoda predstavlja ključan kriterij prihvatljivosti.
10. Kada se sredstva dodjeljuju ZO za obavljanje ekonomskih djelatnosti, riječ je o državnim potporama ako su kumulativno zadovoljeni svi kriteriji⁷ koji proizlaze iz članka 107. Ugovora o

⁴ Predmet 118/85 Komisija v Italija[1987] ECR 2599, paragraf 7; Predmet C-35/96 Komisija v Italija [1998] ECR I-3851, paragraf 36; Spojeni predmeti C-180/98 to C-184/98 Pavlov i ostali [2000] ECR I-6451, paragraf 75.

⁵ Potrebno je napomenuti da ovo ne obuhvaća izobrazbu radne snage koja, kako je definirano u pravilima za državne potpore za usavršavanje, ne predstavlja neekonomsku primarnu djelatnost/aktivnost istraživačkih organizacija. Vidi čl. 31 Uredbe Komisije(EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. u kojem se navode određene kategorije potpora koje su spojive s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (OJ L 187, 26.6.2014, str. 1).

⁶ Prema Okviru Zajednice, prijenos znanja znači bilo koji proces čiji je cilj stjecanje, prikupljanje i dijeljenje eksplicitnog i prešutnog znanja, uključujući vještine i sposobnosti u ekonomskim i neekonomskim djelatnostima/aktivnostima kao što su istraživačka suradnja, konzalting, licenciranje, osnivanje novih poduzeća, objavljivanje i mobilnost istraživača i drugog osoblja uključenog u te aktivnosti. Uz znanstveno i tehnološko znanje, prijenos znanja uključuje i druge oblike znanja, primjerice znanje o uporabi standarda i propisa koji ih sadržavaju te o uvjetima u stvarnim radnim okruženjima i metodama za inovaciju organizacije poslovanja te upravljanje znanjem povezanim s utvrđivanjem, stjecanjem, zaštitom, obranom i iskorištavanjem nematerijalne imovine.

⁷ Pojam državnih potpora zahtijeva da su kumulativno zadovoljena četiri kriterija, poimence: i) da su sredstva dodijeljena od strane Države odnosno iz državnih sredstava u bilo kojem obliku; ii) da potpora predstavlja selektivnu ekonomsku prednost stavljanjem određenih

funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu Ugovor). Suprotno tome, ako sredstva neće biti korištena za obavljanje ekonomske djelatnosti, nije riječ o državnoj potpori.

Financiranje neekonomskih djelatnosti

11. Što se tiče I&R djelatnosti znanstvenih organizacija primjenjuju se sljedeća specifična pravila:

<p>Ako određena znanstvena organizacija provodi gotovo isključivo neekonomske djelatnosti, njezino financiranje može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnim potporama pod uvjetom da je :</p> <p>a) ekonomska djelatnost isključivo pomoćna djelatnost, odnosno odgovara djelatnosti koja je:</p> <ol style="list-style-type: none">1. izravno povezana s radom istraživačke/znanstvene organizacije i neophodna za taj rad ili2. neodvojivo povezana s njihovom glavnom neekonomskom upotrebom, i <p>b) opseg joj je ograničen.</p> <p>To je slučaj ako ekonomske djelatnosti troše potpuno jednake inpute (primjerice materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital) kao i neekonomske djelatnosti, a kapaciteti koji se svake godine dodjeljuju tim ekonomskim djelatnostima ne premašuju 20% ukupnih godišnjih kapaciteta predmetnog subjekta⁸.</p>
--

12. U slučaju da se isti subjekt bavi i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, javno financiranje neekonomskih djelatnosti neće predstavljati državnu potporu, ako je moguće jednoznačno odvojiti dvije vrste djelatnosti, njihove troškove, financiranje i prihode kako bi se djelotvorno izbjeglo unakrsno subvencioniranje ekonomske djelatnosti.

13. U tom slučaju i za tu svrhu prijavitelj/korisnik i partner/i izjavljuju (Obrazac 3. i 4.) da će uvesti odvajanje ekonomskih i neekonomskih djelatnosti (raspodjelu troškova, izvora financijskih sredstava i prihoda) koje nadalje mora biti vidljivo u godišnjim financijskim izvještajima mjerodavnog subjekta, koji su pak rađeni prema važećim računovodstvenim odredbama.

14. Na temelju navedenog, kako bi se jasno odredili uvjeti za financiranje neekonomske aktivnosti, koje ne podliježe pravilima o državnim potporama, te je u tome slučaju moguća maksimalna potpora u iznosu od 100%, navodimo na koji način djeluju pojedine znanstvene organizacije:

poduzetnika ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj; iii) da potpora narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja; iv) utječe na trgovinu među državama članicama.

⁸ **Predmetni subjekt** se odnosi na npr. laboratorij, centar, zavod, ustrojstvenu jedinicu u okviru koje se oprema kupuje.

Ukoliko sama oprema koja se kupuje može biti zasebno shvaćena kao predmetni subjekt tj. da svrha rada te opreme ne ovisi o drugoj opremi tj. nije sastavni dio veće cjeline onda bi se oprema mogla smatrati predmetnim subjektom za izračun kapaciteta. U suprotnom ukoliko će oprema koja se planira nabaviti u okviru ovog Poziva biti dio cjeline (tj. da ovisi o radu druge opreme ili će se za svrhu istraživanja koje se provodi koristiti kao dio cjeline) onda se ta cjelina uzima kao predmetni subjekt.

Znanstvene organizacija - tipa 1

materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital	
80% NEEKONOMSKE DJELATNOSTI	20% Ekonomska djelatnost
NIJE DRŽAVNA POTPORA	

Znanstvene organizacija – tipa 2

materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital	
60% NEEKONOMSKE DJELATNOSTI	40% Ekonomska djelatnost
NIJE DRŽAVNA POTPORA	DRŽAVNA POTPORA (NE FINACIRA SE OVIM POZIVOM)

15. Prilikom prijave znanstvene organizacije (prijavitelji i partneri) u svojim Izjavama (Obrazac 3. i 4.) navode da će poštivati uvijete iz ovih Smjernica kako slijedi:

- da će sredstva dobivena temeljem ovog Poziva biti korištena isključivo za neekonomske djelatnosti prijavitelja i partnera uključujući i pravila iz točke 11. koja se odnose na pomoćne ekonomske djelatnosti,
- da su sredstava namijenjena financiranju primarnih djelatnosti ZO ili za aktivnosti prijenosa znanja i tehnologija (vidi točku 7.),
- u slučaju bavljenja i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, odvojeno voditi dvije vrste djelatnosti, njihove troškove, financiranje i prihode nakon završetka projekta do roka za amortizaciju nabavljene opreme, kako bi se djelotvorno izbjeglo unakrsno subvencioniranje ekonomske djelatnosti,
- da će dostavljati godišnje Izvješće o korištenju kapaciteta (dalje: Izvješće) prema uputama iz točke 16. ovih Smjernica.

Kontrola i povrati

16. Navedeni uvjeti o financiranju neekonomskih djelatnosti znanstvenih organizacija podložni su kontroli. Kontrola podrazumijeva pregled Izvješća o korištenju kapaciteta (Izvješća) u razdoblju nakon završetka provedbe projekta do isteka roka za amortizaciju novonabavljene opreme. Korisnik će u godišnjem Izvješću morati opisati koliko je radnih sati predmetnog subjekta opremljenog u okviru projekta (npr. laboratorija, centra, ustrojstvene jedinice) u vidu korištenja znanstveno-istraživačke opreme, utrošeno na neekonomske i pomoćne ekonomske djelatnosti.

Uz Izvješće korisnik će morati dostaviti očevidnik korištenja predmetnog subjekta na kojem će biti iskazan broj radnih sati koji se na godišnjoj razini koriste za neekonomske i pomoćne ekonomske djelatnosti. U slučaju da se projektom opremi više subjekata Izvješće će obuhvatiti sve jedinice, a priloženi će biti očevidnici za svaku jedinicu posebno.

Izvještajno razdoblje počinje teći danom kad završi provedba projekta i traje do isteka roka za amortizaciju novonabavljene opreme⁹.

Izvješće se dostavlja jednom godišnje nakon završetka provedbe projekta uz Izvješće nakon provedbe projekta PT2 (kako je propisano Općim uvjetima članak 12. Izvješća), te isto dostavlja i PT1 na znanje.

U slučaju da se prijavitelji i/ili partner/i bave i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, moraju odvojeno voditi dvije vrste djelatnosti, njihove troškove, financiranje i prihode, a prijavitelj dostavlja godišnje financijske izvještaje¹⁰ za sebe i partnera/e uz Izvješća i u istom roku.

17. Ukoliko dođe do toga da korisnik i/ili partner više od 20% kapaciteta predmetnog subjekta (npr. laboratorija, centra, ustrojstvene jedinice) godišnje iskoristi za ekonomske aktivnosti, mora doći do povrata dijela sredstava u iznosu koji je sukladan omjeru tih ekonomskih aktivnosti.

U slučaju da je znanstvena organizacija kroz više ugovora u okviru ovog Poziva (točka 2.4. Uputa) opremila isti subjekt napominjemo da će se i u tom slučaju gledati ukupni kapacitet subjekta, i da ne smije premašiti 20% kapaciteta za ekonomske djelatnosti kako ne bi došlo do povrata sredstava.

U slučaju da je projektom opremljeno više subjekata, prekoračenjem korištenja kapaciteta za ekonomske djelatnosti na samo jednom aktivira se mehanizam povrata za taj subjekt.

18. U sklopu prijave (točka 7. PoB) prijavitelji (zajedno s partnerima) moraju razviti i opisati mehanizam za povrat sredstava, pri čemu će isplanirati rokove i metode amortizacije za sve opremljene jedinice.

Primjer mehanizma za izračun omjera za povrat sredstava je sljedeći:

ukoliko je korisnik dobio 800.000,00 kuna za nabavu opreme u okviru projekta, a amortizacijski period nabavljene opreme traje 8 godina (npr. metoda linearne amortizacije) znači da je iznos amortizacije za svaku godinu 100.000,00 kuna. Uzmimo za primjer da u trećoj godini praćenja predmetni subjekt ima 25% ekonomskih aktivnosti. U ovom slučaju mora vratiti 25% od 100.000,00 kuna jer se svih 25% smatra ekonomskom aktivnošću koja nije dopuštena, bez obzira na odredbu o 20% pomoćnih ekonomskih djelatnosti.

⁹ Rok traje dok se ne otpiše i zadnji komad novonabavljene opreme.

¹⁰ U slučaju da kapaciteti koji se svake godine dodjeljuju ekonomskim djelatnostima premašuju 20 % ukupnih godišnjih kapaciteta predmetnog subjekta.

Prilog 5.

19. Prijavitelji i partneri moraju u prijavi (točka 7. PoB) razviti metodologiju mjerenja kapaciteta predmetnog subjekta (npr. laboratorija, centra, ustrojstvene jedinice) te koliko će kapaciteta biti korišteno za ekonomske a koliko za neekonomske djelatnosti za sve godine izvještajnog razdoblja (do isteka roka za amortizaciju).
20. Nepoštivanja pravila o državnim potporama tijekom i nakon provedbe projekta dovodi do materijalne i kaznene odgovornosti korisnika i partnera te će biti razlogom postupanja nadležnih tijela.